

JAPONYA ÜLKE RAPORU

JAPONYA ÜLKE PROFİLİ

GENEL BİLGİLER

Ülke adı: Japonya

Yönetim biçimi: Parlamenter hükümet ile Anayasal Monarşi Başkent: Tokyo

Nüfus: 127,103,388 (2014)

Yüzölçümü: 377,899 Km²

Dil: Japonca

Japonya gibi kaynakları kısıtlı bir ülkenin ekonomide bu ölçüde bir güç haline gelmesinde dış ticaretin önemi büyüktür.

Japonya'nın elektronik ve taşıt endüstrileri imalat sanayinde hakim durumdadır. Ancak, her iki sektörde de son yıllarda Japon Yeni'nin aşırı değerlenmesi nedeni ile zorluklarla karşılaşmaktadır. Japonya aynı zamanda önemli bir makine imalatçısıdır ve bu alandaki en büyük ihracatı ABD ve Güney Kore'ye yapmaktadır. Ülke dünyanın en önemli demir-çelik üreticisi konumundadır.

Japonya gıda maddeleri ve kereste, tekstil malzemesi, metaller gibi ana hammaddelerin ithalatı ile ham petrol ve diğer yakıt kaynaklarında dünyadaki en büyük ithalatçılardan biri konumundadır.

Diğer taraftan Japonya, renkli televizyon setleri, diğer elektrikli aletler, otomobiller, gemiler, kamera ve saatler gibi yüksek hassasiyetli optik ve elektronik ürünler ihracatında dünya birincisidir. Japonya, hammadde ithal etmekte ve nihai ürün ihraç etmektedir. Bu durumda kendisi ile ticaret yapan diğer ülkeleri sadece hammadde ve gıda ihracatçısı durumuna getirmektedir.

Japonya 5 trilyon ABD Doları'na yaklaşan gayri safi milli hasılasıyla, dünyanın ikinci büyük ekonomisidir. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından hızla toparlanarak birçok ülke için örnek kalkınma modeli oluşturmuştur. Ne var ki son yıllarda artan sosyolojik sorunlara zamanında müdahale edilememiş olmasından dolayı, ekonomisi de yavaşlama eğilimi içine girmiştir.

127 milyonluk nüfusa sahip olan Japonya, kişi başına düşen milli geliri 35.000 ABD Dolarını aşmakla beraber, dünyanın en pahalı ülkeleri sıralamasında üst sıralarda bulunmaktadır. Tasarruf eğilimi yüksek bir toplum olan Japonya, aynı zamanda uluslararası arenada lüks tüketim maddelerinin en büyük pazar payına sahip olduğu ülkedir.

Japonya'nın ekonomik yapısı yakından incelendiğinde, 2000'li yıllara girilmesiyle artık daha fazla ertelenemeyeceği anlaşılan ekonomik reformların gerçekleştirilmeye başlandığı görülmektedir. Deflasyon sorununa çözüm amacıyla başlatılan ekonomik reformlar, ekonomide iyimser bir hava yaratmış olup, ekonomi geçtiğimiz yıldan itibaren istikrarlı büyüme sinyalleri vermektedir.

DIŞ TİCARET

JAPONYA DIŞ TİCARETİ			
(Milyar Dolar)			
Yıllar	İhracatı	İthalatı	Ticaret Hacmi
2012	\$ 776	\$ 830	\$ 1,6 Trilyon
2013	\$ 697	\$ 766	\$ 1,5 Trilyon

2009 yılında yaşanan global ekonomik kriz Japon dış ticaretine de yansımıştır. Dış taleplere bağı olarak gelişen Japon ekonomisi bu krizden olumsuz yönde etkilenmiştir. Japonya'nın 2010 yılı ihracatı önceki yıla göre %32,1 artarak 767 milyar \$'a ulaşırken, ithalat da %25,2 artarak 691,4 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. 2010'da artan enerji fiyatları, Japonya'nın 2011 yılında 1980'den beri ilk defa dış ticaret açığı vermesine neden olmuştur. 2013 yılında ise Japonya'nın ihracatı, %10'luk düşüşle 715 milyar dolara düşmüş, ithalatı %6 düşüşle 833 milyar dolara ulaşmıştır. Dış ticaret açığı da 117 milyar dolara yükselmiştir. 2014 yılında ihracat 683 milyar dolar ithalat ise 822 milyar dolar düşmüştür.

TÜRKİYE-JAPONYA DIŞ TİCARETİ

TÜRKİYE - JAPONYA TİCARİ İLİŐKİLERİ		
Yıllar	Türkiye'nin İhracatı	Türkiye'nin İthalatı
2011	296 Milyon	4,2 Milyar
2012	331 Milyon	3,6 Milyar
2013	409 Milyon	3,4 Milyar
2014/1 1	327 Milyon	2,8 Milyar

İhracatında Başlıca Ürünler

GTİP	ÜRÜNLER	2012	2013	2014
TOPLAM		798.567,6	715.097,2	683.845,6
'8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarıő arabaları	97.460,2	91.688,8	88.666,3
'9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	35.510,2	35.791,4	35.894,9
'8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	39.698,6	35.301,2	32.538,6
'8542	Elektronik entegre devreler	30.588,2	26.994,8	25.513,3

'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	11.653,3	14.665,6	13.433,0
'8486	Yarı iletken disk, elektronik entegre devresi, düz panel göstergesinin imalatı iç	14.655,3	12.691,2	13.042,4
'8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar	21.473,4	14.867,8	12.262,5
'8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	13.748,7	12.512,5	11.527,5
'8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	12.512,9	10.105,1	10.507,2
'8541	Diotlar, transistörler vb. Yarı iletkenler, piezo elektrik kristaller	10.850,9	9.062,4	9.058,7
'8429	Dozerler, greyder, skreyper, ekskavatör, küreyici, yükleyici vb.	11.420,7	8.572,6	8.701,7
'7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. Fazla	9.640,5	8.979,7	8.394,4
'8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	10.360,6	7.629,1	8.110,0
'8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	8.583,8	7.798,7	7.678,7
'9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	7.794,5	6.627,9	7.442,0
'2902	Siklik hidrokarbonlar	7.583,4	9.491,5	7.262,6
'8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	8.777,0	7.792,1	6.922,7
'4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	8.085,9	7.278,6	6.506,6
'3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamalar	7.758,6	6.691,6	6.380,7
'7225	Alaşımlı çeliklerden yassı hadde mamulü (genişlik 600mm.den çok)	5.789,1	4.972,1	5.371,6

Elektronik ve taşıt endüstrileri imalat sanayinde hakim durumda olup, ülkenin uluslararası ticaret başarısının temelini oluşturmaktadır. Her iki sektör de son yıllarda Japon Yeni'nin aşırı değerlenmesi nedeni ile zorluklarla karşılaşmaktadır. Japonya aynı zamanda önemli bir makine

imalatçısıdır ve bu alandaki en büyük ihracatı ABD ve Güney Kore'ye yapmaktadır. Ülke dünyanın en önemli demir -çelik üreticisidir.

Japonya gibi kaynakları kısıtlı bir ülkenin ekonomide bu ölçüde bir “süper güç” haline gelmesinde dış ticaretin önemi büyüktür. Japonya gıda maddeleri ve kereste, tekstil malzemesi, metaller gibi ana hammaddelerin ithalatı ile ham petrol ve diğer yakıt kaynaklarında dünyadaki en büyük ithalatçılardan biri konumundadır.

Diğer taraftan Japonya, renkli televizyon setleri, diğer elektrikli aletler, otomobiller, gemiler, kamera ve saatler gibi yüksek hassasiyetli optik ve elektronik ürünler ihracatında dünya birincisidir. Japonya, hammadde ithal etmekte ve nihai ürün ihraç etmektedir. Bu durumda kendisi ile ticaret yapan diğer ülkeleri sadece hammadde ve gıda ihracatçısı durumuna getirmektedir.

Marka ve tasarım satış sonrası hizmetler ile tüketici tercihlerinde meydana gelen değişikliklerin ticareti etkileyen faktörler olarak ortaya çıkması ve uluslararası alandan gelen tepkiler nedeniyle 1980'lerin ortasından itibaren Japonya'nın mamul madde ithalatında artış gözlenmektedir.

Sektörler çerçevesinde Japonya'ya olan ihracatımız incelendiğinde; tekstil, hazır giyim (örme giyim) , konfeksiyon, ev tekstil ürünleri, makarna, zeytinyağı, domates salçası, kuru ve sert kabuklu meyveler, doğal taşlar, kuyumculuk ve mücevher ürünleri, porselen, seramik ve cam ürünleri, deriden mamul ürünler, metal ve maden cevherleri gibi ürünlerin ihracatımız açısından Japonya pazarında önemli bir potansiyel mevcut olduğu değerlendirilmektedir.

Ülkemiz ile Japonya arasında özellikle kuru meyveler ve fındık, domates dışındaki diğer dondurulmuş ve işlenmiş meyve ve sebzeler gibi gıda ürünleri, ev tekstili, otomotiv yan sanayi, makine aksam ve parçaları, demir-çelik ürünleri, mücevher, mermer, seramik ve cam eşya alanlarında işbirliği yapılabileceği düşünülmektedir. (Kaynak: İhracatı Geliştirme Merkezi).

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Dünyanın üçüncü büyük ekonomisi konumunda bulunan Japonya, yabancı yatırımcıların ilgisini çekmeye devam etmekte ancak ülkeye yapılan doğrudan yabancı yatırım oranı görece düşük seviyelerde kalmaktadır. Buna karşın Japon işadamlarının ülke dışına yönelik yatırımları dünyada önemli seviyelere ulaşmış bulunmaktadır.

ABD ile büyük AB ülkeleri firmaları Japonya'daki en önemli yabancı yatırımcılar olup, ve geçmiş yıllarda ülkeye yapılan yabancı yatırımların yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Söz konusu

yatırımlar, imalata dayalı olmayan işkollarında gerçekleşmiştir ve özellikle bu yatırımlarda finansal hizmetler ile perakendecilik ön plana çıkmıştır. İmalata dayalı doğrudan yabancı yatırımlarda ise otomotiv sanayi en yüksek yatırımların gerçekleştiği alandır.

2013 yılında Japonya'nın dış yatırımları 135 milyar \$ olarak gerçekleştirmiştir. Ülke/ bölge bazında incelendiğinde Japonya'nın dış yatırımları en fazla artan ülke grubu Kuzey Amerika ve İngiltere ülkeleri olmuştur.

Yatırımlarda Öncelikle Alanlar

İhracata yönelik üretimini Japonya dışına ve potansiyel pazarlara yakın bölgelere kaydıran Japon şirketleri, Doğu Asya başta olmak üzere, Avrupa ve Kuzey Amerika'da bu alandaki yatırımlarını artırmıştır. Elektronik sektöründe ise, yurt içi talebin de artması ile birlikte, Japon firmalar hem Japonya içindeki yatırımlarını, hem de yurt dışı yatırımlarını güçlendirmişlerdir.

Japon Uluslararası İşbirliği Bankası (JBIC) tarafından, en az 3 yurtdışı iştiraki ve en az bir yurtdışı imalat tesisi bulunan Japon imalat sektörü firmaları arasında 20 yıldır yapılan "Yurtdışı Faaliyetler Anketi", Japon yatırımcılarının eğilimleri ve tercihleri hakkında önemli ipuçları vermektedir. Ankete katılan firmaların önemli bir bölümü, kısa vadede öngörülen öncelikli stratejilerini "yurtdışı faaliyetlerini artırmak ve güçlendirmek" olarak açıklamıştır. Yatırımcı firmaların öncelikli stratejileri arasında, AR-GE faaliyetlerine daha çok ağırlık vermek de gelmektedir. Diğer Asya ülkeleri ile maliyet rekabeti yapmasına imkan olmayan Japon şirketleri, diğer ülkelerin sahip olmadığı yüksek teknoloji ürün ve prosesler sayesinde rekabetçi gücünü koruyabileceğini düşünmektedir.

Büyük öncelik verilen bir diğer strateji ise, yurt içi üretimin güçlendirilmesi olarak ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede Japon iş adamlarına uygulanan anket çerçevesinde, Japon üreticilerin yurt dışı üretimi artırırken, yurt içi üretimi de ihmal etmemeye önem verdiklerini, global krizlerden etkilenmemek için yurt dışı ve yurt içi üretimin optimum bir dengesini bulmayı amaçladıklarını göstermektedir. Japonya'nın halen toplam üretiminin % 30'u yurt dışı üretimden kaynaklanmaktadır. Özellikle elektronik sektöründeki konvansiyonel ürünlerde, Japon firmaları tarafından Çin ve ASEAN ülkelerinde gerçekleştirilen üretim miktarı, Japonya içindeki üretim miktarını aşmış durumdadır.

Ancak katma değeri yüksek ve yeni teknoloji içeren ürünlerin çok büyük bir kısmı halen Japonya içinde üretilmektedir. Özellikle yüksek teknoloji ürünü dijital kamera, LCD televizyon, mobil

telefon gibi ürünlerdeki iç talep artışı, son iki yıldır Japon ekonomisinin büyümesindeki önemli itici faktörlerden olmuştur. Orta vadede bu gibi yüksek teknoloji içeren ürünlerin üretilebileceği bölgeler olarak, ASEAN ülkeleri gösterilmektedir. Ancak bazı Japon firmalar, en büyük rekabet avantajları olan teknolojik üstünlüklerinin bu ülkelerde taklit edilebileceğinden hareketle, halen yurt dışı yatırımlara çok sıcak bakmamaktadır.

Yatırımlara Sağlanan Teşvikler

JETRO (Japan External Trade Organization) ülkede iş kurmak isteyen potansiyel yatırımcılara ücretsiz danışmanlık sağlamaktadır. Söz konusu danışmanlık ülkenin sanayi yapısı, hammadde temini, satış sistemleri vb konuları üzerine olabildiği gibi, firmanın ihtiyaçlarına göre de sağlanabilmektedir. Biyoteknoloji, bilgi teknolojileri, ilaç sanayi, tıbbi alet ve ekipman, işlenmiş gıdalar, gıda hizmetleri, çevre teknolojileri, nanoteknoloji, genel ticaret ve yatırım mevzuatı konusunda uzmanlaşmış personeli bulunmaktadır.

Hem yerel hem de ulusal bazda faaliyet gösteren çeşitli otoritelerin farklı teşvik programları yürürlükte olup, bunlar bazı vergilerden muaflık veya vergi indirimi, arazi ve bina temini, finansman ve kredi alımında kolaylık gibi konuları kapsamaktadır. JETRO ayrıca ürüne yönelik standart, kanun ve mevzuat bilgileri konularında potansiyel yatırımcıya bilgi sağlamaya yardımcı olabilmekte olup, gerekli izinlerin alınması için yerel otoritelerle görüşme ayarlanması konusunda da yardımcı olmaktadır.

Yine Japonya'da bir ofisin kurulum maliyeti, iş kurma prosedürlerine ilişkin bilgi, ofise yakın emlak konusunda yardım ve nitelikli eleman istihdamı gibi konularda da talep edildiği takdirde yardımcı olabilmektedir.

Ayrıca Japonya'nın çeşitli şehirlerinde 50 işgününe kadar ücretsiz olarak kullanılabilen ofis hizmetine çeşitli ofis ekipmanları (masa, andalye, dolap, telefon ve faks) ve internet bağlantısı da dahildir. Söz konusu ofisler Tokyo merkez, Yokohama, Nagoya, Osaka, Kobe ve Fukuoka gibi şehirlerde bulunmakta olup, hükümet binalarına yakın yerlerde konumlandırılmıştır.

Çeşitli konferans ve iş toplantıları amacıyla da bu hizmetten yararlanmak amacıyla rezervasyon yapılması mümkündür.

Japonya'nın ihracatında Başlıca Ülkeler (Milyon Dolar)

ÜLKELER	2012	2013	2014
Toplam	798.568	715.097	683.846
ABD	142.040	134.540	129.951
Çin	144.208	129.401	124.986
G. Kore	61.538	56.513	50.488
Tayvan	46.019	41.613	38.909
Hong Kong	41.055	37.418	37.804
Tayland	43.729	35.946	31.105
Singapur	23.306	20.980	20.970
Almanya	20.797	18.959	18.857
Endonezya	20.285	17.032	14.665
Avustralya	18.422	16.970	14.169
Malezya	17.701	15.240	13.958
Hollanda	16.151	13.908	12.956
Vietnam	10.741	10.550	11.742
İngiltere	13.337	11.106	11.115
Meksika	10.483	9.691	10.612
Filipinler	11.850	9.681	9.812
Birleşik Arap Emirlikleri	8.965	8.508	9.493
Rusya Federasyonu	12.589	10.958	9.138
Hindistan	10.586	8.593	8.059
Kanada	10.263	8.690	7.968

Asya ülkeleri ile ticaret dış ticaretin en çok gerçekleştiği ülke grubu olmuş, bunu Kuzey Amerika, Ortadoğu ve Avrupa Birliği ülkeleri izlemiştir.

Ülkenin ithalatındaki ilk 5 ülke: Çin(%22), ABD (%9), Avustralya (%6), Suudi Arabistan (%6) ve BAE (%6)'dir.

Ülkenin ihracatındaki ilk 5 ülke: ABD (%19), Çin(%18), Güney Kore (%8), Tayvan (%6), Hong Kong (%5)'dir.